

СТАНОВИЩЕ

**за трудовете на доц. д-р Стоян Атанасов,
участник в конкурса за професор по Френска литература,
обявен в ДВ, бр. 21 от 15.03.2011 г.**

Следя от години научните публикации на доц. д-р Стоян Атанасов, най-вече посветените на средновековната и ренесансовата френскоезична литература. За пръв път обаче имах възможността – и удоволствието – да възприема многобройните му текстове като „корпус”, като органично цяло, в което интегралността на тематиката, идейната основа, подхода и литературния стил придават единство и хармонична завършеност на едно впечатляващо изследователско начинание. Възприети като части на цялото, отделните студии разкриват по-дълбоки смислови пластове, изграждайки един разгърнат и значим разказ за конструктивните принципи на средновековната литература. Този разказ е издържан в най-добрите традиции на модерното литературознание с неговата отвореност към различни сфери на хуманитаристиката, като естетиката и философията, семиотиката и историята на менталността. „Гъвкавостта” на анализите е предопределена отчасти тъкмо от тази съзнателно следвана дисциплинарна свобода, но в не по-малка степен и от решителния отказ от индоктриниране в точно определена философска, естетическа или литературоведска традиция. Последното само по себе си е знаменателно, доколкото изкушенията за доктринално следване на образците в случая очевидно са били достатъчно силни. Д-р Атанасов е школуван при първокласни учени (Р. Барт) и във водещи научни институции (университетът на Женева със знаменитата му литературоведска школа) и плодовете на това ученичество са ясно забележими в представените текстове, но употребата на наученото е по-скоро инструментална, като помощно средство за подчертано самостоятелните и оригинални анализи на разглежданите творби. Илюстративни за това твърдение са практически всички студии, но особено ми се ще да посоча крайно интригуващата интерпретация в монографията „Непознатият идол” на главния персонаж на някои от най-популярните авантюрни романи от тринадесетото столетие като „знак-загадка”, интерпретация, позволяваща не само препотвърждаването на единството на въпросните творби, но и разчитането изобщо на механизма за изграждане на средновековния рицарски роман. За убедителността на анализа допринася съществено и терминологичната прецизност на текстовете, точната и съдържателна употреба на понятията и строгата логика на аргументацията. Това прави студиите конвертируеми не само тематично, но и езиково, включва ги естествено в съвременния литературен и хуманитарен дебат. В този смисъл респект предизвиква стремежът оригиналността, а значи и оправдаността

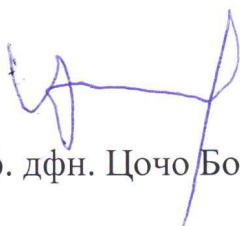
на един текст да бъде постигната по отношение на тезата и подкрепящата я аргументация, а не в самоцелността на насилени „езикови игри”.

Особено инструктивни са диахронните анализи, проследяването на развитието на литературни мотиви (тялото, другата земя) и стилистични похвати (алегория и символ, мистификация) в различни културно-исторически епохи, при което, без да бъдат боязливо игнорирани същностните за едно научно изследване обобщения, с тънък усет за конкретност са избегнати опасностите на модернизиращите или анахронизиращи преноси на значения между културни и естетически феномени с различен и понякога дори коренно противоположен знак. Така изводите придобиват солидност и достоверност, и същевременно, именно поради верифицируемостта на тезите и аргументите, остават открити за смислен и съдържателен научен дебат.

Впечатляващо през всички тези години е и присъствието на д-р Атанасов в духовния живот на страната. Извън споменатите монографични изследвания и студии, той е съставител и редактор на осем сборника, автор на над двадесет предговора, повечето от които със стойността на самостоятелни научни текстове (добър пример е наскоро публикуваният предговор към „Персевал” на Кретиен дьо Троя), значителен брой рецензии за литературни и научни издания. Стоян Атанасов е и един от авторитетните преводачи от и на френски език. При все че в справка за приносите той е отминал с мълчание тази страна на стореното от него, аз смятам, че превеждането на мислители като Ролан Барт, Цветан Тодоров или Пиер Нора е достатъчно ясна индикация за интелектуална съпричастност и се равнява по значимост със собствените научни анализи. Поради което и считам за редно специалното упоменаване на това забележително преводаческо дело.

Разбира се, след казаното в това кратко становище е очевидно, че изцяло и убедено ще подкрепя избирането на доц. д-р Стоян Атанасов за професор. Нещо повече, дължен съм да призная, че винаги съм се удивлявал, дето това не се е случило досега. Единственото обяснение на това наистина трудно за проумяване положение съм склонен да видя – след като имам пред очите си целия текстови корпус – в неимоверната самовзискателност на неговия автор, в стремежа му да удържа високата мяра на автентичното научно изследване без оглед на конкретния академичен статус. Тъкмо поради това смятам нашата задача за не особено трудна. Ние просто трябва да придадем институционална форма на нещо отдавна осъществено като факт.

02.08.2011 г.

проф. дфн. Цочо Бояджиев